

Euroopa Kirikute Konverents avaldas Covid-19 vastu vaksineerimise teemal aruteludokumendi

Põhiteesid:

1. Kristlikust vaatenurgast ei ole teadus ja tehnoloogia iseenesest ei hea ega kuri. Vaksineerimine ja uued vaksineerimismeetodid võivad olla tõhusaks vahendiks edukaks võitlemiseks pandeemiaga.
2. Tõendite kriitiline uurimine on teadusliku töö oluline osa. Kristlikust vaatenurgast hõlmab see ka kriitilisi küsimusi eetilises plaanis.
3. Vaksineerimine põhineb meie usaldusel teadlaste ja uurijate vastu, kes tõlgendavad ja selgitavad erinevaid mudeleid ja tulemusi. Keerulises ja komplekses maailmas sõltume neist. See põhiline usaldus on vajalik, et keerukas ühiskonnas oleks võimalik koos elada. Meie, kristlaste jaoks tuleneb see põhiline usaldus Jumala loovast vaimust, kellest sõltub kogu elu.
4. Kristlastena tunneme vastutust ligimese ees. Isegi kui vaksineerimine ei mõjuta viiruse edasikandumist, on ülioluline kaitsta paljusid inimesi haiguste eest ja seeläbi vähendada survet tervishoiusüsteemile.
5. Oleme veendunud, et õigluse ja kristliku solidaarsuse huvides on tagada kõigile võrdne juurdepääs vaksineerimisele. Moraalne kohustus on kõigepealt kõige haavatavamad isikud vaksineerida, kuna nad saavad vaksineerimisest kõige rohkem kasu.
6. Samuti on maailma rikkaste riikide jaoks moraalne kohustus anda kõigile inimestele võimalus vaksineerida.
7. Usklikud usaldavad oma vaimseid juhte, kellel on seetõttu eriline vastutus. Väärinformatsioon ja alusetu hirmu levitamine pole kohane ja teoloogiliselt ei saa seda õigustada. Kristlasi kutsutakse selles kriitilises olukorras osalema avatud, armastavas ja usaldusväärses dialoogis: „Võtke vastu ka usus nõder ja ärge vaielge arvamuste üle!“ (Rm 14:1).

Argumentatsioon

Ehkki vaksineerimiskeskusi rajatakse kogu Euroopas väga valjuhäälselt, on koroonaviiruse vastu vaksineerimise suhtes skeptiliste või isegi vaenulike inimeste arv märkimisväärne. Argumendid on mitmekesised ja ulatuvad uue vaktsiini suhtes mõistetavast kõhklusest kuni vandenõuteooriateni.

Kriitilised küsimused uute vaktsiinide väljatöötamise ja kasutamise kohta on vajalikud ja põhimõtteliselt olulised. Sellised küsimused ei tohiks siiski tuleneda eelarvamustest, need peaksid olema mõistlikud ja esitatud nii teaduslikult kui ka eetiliselt õigustatud alustel.

Seetõttu peame EKK temaatilise rühmana oma ülesandeks kaasa aidata vaksineerimise avalikule arutelule ja esitada oma teoloogilisi ja eetilisi mõtisklusi.

Meie seisukoha aluseks on kolm teoloogilist põhiteadmist. Kristlikust vaatenurgast lähtudes elavad inimesed oma elu teistega suheldes ja koos nendega. Elamine tähendab teistest sõltuvust. Selleks on vaja elementaarset usaldust, ilma milleta ei saa inimelu õitseda. Kogukonna osana kannab iga üksikisik vastutust oma ligimese heaolu ja ka ühise heaolu eest.

Tahaksime oma mõtisklused kokku võtta kolme märksõna all: usaldus, vastutus ja solidaarsus.

USALDUS: Kristlased elavad usaldades Jumala heatahtlikkust kui elu andvat ja elujõulist vaimu. Kui me ei usalda teiste heatahtlikkust, pole kooselu võimalik. Arvestades maailma keerukust, tähendab usaldus teaduslike teadmiste vastu nende inimeste usaldamist, kes neid teadmisi loovad ja tõlgendavad. Kristlikust vaatenurgast ei ole usaldamine Jumala vastu võimalik ilma inimesi usaldamata.

Katsuge läbi kõik ja pidage kinni heast, kirjutab apostel Paulus (1Ts 5:21). Usaldus ei tähenda pimedat ja kriitikavaba enesekindlust, vaid käib koos kriitilise uurimisega.

Vaksineerimisest, nagu ka teaduslikest teadmistest ja uuringutest, võib saada inimkonnale õnnistus või needus, olles ise ei hea ega kuri. Eesmärki ja praktikat tuleb alati eetilise eesmärgi seisukohast kriitiliselt hinnata.

Erandlikes olukordades, näiteks pandeemia korral, tuleb riske kaaluda. Erakordsed olukorrad tekitavad teoloogia ja eetika jaoks uusi küsimusi, millele ei saa alati tavapäraste mõttemallidega vastata.

Enamiku teadlaste järeluste kohaselt on praegused Euroopas heaks kiidetud vaktsiinid ohutud, s.t ilma tõsiste kõrvaltoimeteta ja võimalikke pikaajalisi mõjusid jälgitakse.

Me ei taha liialdada Covid-19 vastu vaksineerimise tähtsusega, vaid peame seda meie teadmiste praegust seisust arvestades pandeemia mõju vähendamiseks oluliseks ja tõhusaks viisiks.

VASTUTUS: Mis puutub kollektiivsesse vastutusse, siis usume, et vaksineerimine kujutab endast potentsiaalset kompromissi keha puutumatuses osas. Seda sekkumist tühistamata näeme seda teoloogiliselt õigustatuna, sest kristlikust vaatenurgast kuuluvad ratsionaalne ja vastutustundlik inimene ning tema tajutav keha lahutamatu kokku. Jeesus ise ütleb: „Väljaspool inimest ei ole midagi, mis tema sisse minnes võiks teda rüvetada“ (Mk 7:14). Ligimese suhtes vastutustundlik käitumine võib ühtlasi muuta vajalikuks oma õiguste piiramise seoses kehalise puutumatuses.

Vaktsineerimine tähendab ligimese suhtes vastutustundlikku käitumist. Isegi kui praegused teadmised ei välista riski, et vaktsineeritud inimesed võivad siiski teisi nakatada, vähendab ulatuslik vaktsineerimine haiguse koormust tervishoiusüsteemidele.

Seetõttu usume, et peame tingimata tegema kõik endast oleneva, et kaitsta ligimest ja teenida üldist hüve. Selles mõttes rõhutame ka vaktsineerimisvõimaluse pakkumist kõigile, piiramata inimeste valikuvabadust mitte vaktsineerida.

SOLIDAARSUS: Praegu on vaktsiine saadaval ainult piiratud koguses. Kasu saavad peamiselt rikkad riigid ja nende kõrgelt arenenud tervishoiusüsteemid, kellel on vaktsiinide ostmiseks piisavalt raha. Ja isegi nende rikaste riikide piires on vaktsiinide arv praegu piiratud, nii et kõiki ei saa korraga vaktsineerida.

„[M]ida te iganes olete teinud kellele tahes mu kõige pisematest vendadest, seda te olete teinud mulle.“ (Mt 25:40). Jeesus kutsub meid üles tegutsema solidaarselt abivajajatega. Meie jaoks on see kristliku solidaarsuse ja õigluse väljendus, kui kõigile inimestele saab tagada võrdse juurdepääsu vaktsineerimisele. Vaktsineerivate riikide moraalne kohustus on kõigepealt kaitsta kõige haavatavamaid inimesi. Samuti on rikaste riikide jaoks kogu maailmas moraalne kohustus võimaldada kõigil inimestel võimalus vaktsineerida.

Seetõttu nõuame vaktsiinide õiglast jaotamist, sealhulgas vaktsiinide jaotamist riikidesse, kes ei saa endale lubada massilist vaktsineerimist. Maailm peaks selle pandeemia vastu koos võitlema.

Vaimulikud ja usujuhid tunnevad koos usklike ühendustega, et neil on eriline vastutus. Väärinformatsioon ja alusetu hirmu levitamine pole kohane ja teoloogiliselt ei saa seda õigustada. Selles kriisiolukorras on vaja avatud vestlust vennalikus usalduses ja armastuses: „Võtke vastu ka usus nõder ja ärge vaielge arvamuste üle!“ (Rm 14:1)

Seetõttu palume kõigil neil, kes kannavad kirikutes ja usukogukondades vaimset vastutust, osaleda avatud arutelus, kartmata COVID-19 vastast vaktsineerimist.

Strasbourg, märts 2021

© 2011-2021 K&T.